

Hotărârea CNCD privind afirmații publice discriminatorii la adresa comunității de naționalitate maghiară din România

Hotărârea nr. 55 din 7.02.2018

Dosar nr.: 13/2018 conexas cu dosarul nr. 29/2018 și dosar nr. 41/2018

Petiția nr.: 150/15.01.2018

Petenți: Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare Mikó Imre, Asociația Maghiară pentru Protecția Drepturilor (dosar 29/2018) și Asociația Drepturile Noastre – Jogaink Egyesület (dosar 41/2018)

Reclamat: Mihai Tudose

Obiect: afirmații publice discriminatorii la adresa comunității de naționalitate maghiară din România care susține autonomia teritorială

I. Numele, domiciliul și sediul părților

1. Numele și domiciliul procedural al petentei: Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare Mikó Imre, Sfântu – Gheorghe, str. Martinovics Ignác nr. 2

2. Numele și domiciliul procedural al reclamatului: Mihai Tudose, Camera Deputaților, Grupul parlamentar P.S.D.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

Petenta consideră ca fiind discriminatorie declarația Primului ministru în funcție Mihai Tudose, din cadrul emisiunii „Jocuri de putere”, din data 10.01.2018, Realitatea TV, referitoare la rezoluția privind autonomia teritorială a Ținutului Secuiesc semnată de partidele politice ale comunității maghiare din România.

III. Citarea părților

3. În temeiul art. 20 alin. (4) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților pentru data de 30.01.2018.

IV. Susținerile părților

Susținerile petenților:

4. Prima petentă, Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare Mikó Imre, sesizează Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare C.N.C.D.) cu privire la declarațiile din 10.01.2018 ale Primului ministru în funcție, Mihai Tudose, în intervenția sa telefonică din cadrul emisiunii TV „Jocuri de putere” de la Realitatea TV. A fost depusă la dosar proba audio cu conținutul întregii emisiuni din 10.01.2018.

5. La data de 8 ianuarie 2018 în cadrul emisiunii „Jocuri de putere” de la postul de televiziune Realitatea TV s-au luat în dezbatere, printre alte subiecte de actualitate, și declarațiile liderilor comunității maghiare din România realizate în data de 8 ianuarie 2018, la Cluj

Napoca, cu ocazia semnării rezoluției cu privire la dezideratele autonomiste ale comunității maghiare.

6. Raportat la subiectele dezbătute în cadrul emisiunii, a fost contactat telefonic Primul ministru al României cu scopul de a-și prezenta punctul de vedere legat de agenda zilei. Cu privire la rezoluția autonomistă semnată de liderii comunității maghiare din România la data 8 ianuarie 2018, Primul ministru a declarat următoarele (a se vedea min. 2:13:50 din emisiune):

„Domnu’ Rareș Bogdan! Fără a minimaliza sau ignora subiectul, eu cred că nici prea multă importanță nu trebuie să le dăm și că părerea mea este că asta va fi anul ăsta. O încercare de asta, de băț prin gard, ca noi să sărim la ei, ca ei să aibă de ce să sară înapoi la noi și așa mai departe. Și din anul centenarului să devină anul bătailor cu vecinul. Cele trei mari partide de care spuneți (mari cu ghilimele), haideți domnule, că sunt acolo, pe la ei prin curte. Nu trebuie ignorați, nu trebuie nici tratată cu, cu foarte superfluu problema dar, atâta timp cât vorbiți cu mine, ca și Prim ministru, voi avea aceeași acțiune pe care am avut-o când au încercat să ridice un steag la nu știu ce zi, *când eu am transmis foarte clar că, dacă steagul ăla flutură în vânt, toți cei responsabili de acolo, flutură și ei lângă steag și, că dacă vor să-l expună, vor găsi o sală umplută cu (...) sub o sticlă, dacă tot au manifestări muzeale. Și poziția asta o voi avea în continuare, domnule Rareș Bogdan”.*

Minutul 2:15:09 „Haideți, nici nu poate fi vorba. Deci, atât timp cât cântă ei prin curte niște chestii, hai că, iartă-i Doamne, că nu știu ce fac. Dacă sar gardul unor prevederi legale, avem niște legi care trebuiesc aplicate”.

7. Petenta consideră că declarațiile făcute de reclamat, în calitatea deținută la acel moment, de Prim ministru, echivalează cu o amenințare instituționalizată la adresa membrilor comunității maghiare din România care vor arborarea sau doresc în viitor să arboreze steagul secuiesc.

8. Petenta susține că prin declarațiile sale, printr-un canal media și prin demnitatea funcției deținute, Primul ministru a avut un comportament de incitare la ură și la discriminare în detrimentul unor categorii de persoane, în speță, împotriva cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România. Mai mult, reclamatul însuși sentimentul că însuși statul român acționează împotriva cetățenilor săi maghiari.

9. Primul ministru adâncește conflictul dintre cetățenii minoritari și cei majoritari și mesajul direct al declarației este că maghiarii din România sunt niște cetățeni de rangul al doilea, niște infractori care pot fi sau trebuie persecutați și/sau condamnați. Prin afirmațiile sale, Primul ministru pune în mâna unor extremiști naționaliști o armă politică extrem de periculoasă de care aceștia pot să se folosească în mod liber, fără nici o restrângere. Arma este posibilitatea extremiștilor de a propaga fără limite ideile și opiniile dăunătoare, în contextul Centenarului Marii Uniri a României, context tensionant.

10. Propoziția subliniată are caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură națională, aducând grave atingeri demnității membrilor comunității maghiare din România.

11. Petentul susține faptul că scopul afirmațiilor reclamatului este de creare a unei atmosfere de intimidare, ostile și degradante, umilitoare și ofensatoare. Faptul că declarațiile în cauză au fost făcute verbal, prin telefon, pe un canal media, în spațiul public, în conformitate cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, constituie contravenție.

12. Petentul solicită C.N.C.D. să constate și să sancționeze fapta de discriminare și încadrează declarațiile reclamatului ca fiind discriminare, conform art. 2 alin. (1), art. 2 alin. (4), art. 15 din O.G. nr. 137/2000.

13. În susținerile și sprijinul celor prezentate ca fiind discriminatorii, petentul anexează declarațiile jurnalistului politic Cristian Tudor Popescu care își arată dezaprobarea.

14. În dosarul nr. 29/2018, conexas la dosarul nr. 13/2018 prin Hotărâre a Colegiului director din 30.01.2018, petenta, Asociația Maghiară pentru Protecția Drepturilor (în continuare A.M.P.D.), solicită constatarea și sancționarea declarațiilor Primului ministru din cadrul emisiunii menționate și publicarea Hotărârii Colegiului director în mass-media.

15. A.M.P.D. consideră că orice apel sau trimitere la violență, mai ales dacă acesta provine din postura înaltă a funcției de Prim ministru, are un impact dezastruos asupra relațiilor interetnice din România, alimentând tensiunile sociale și politice în mod nejustificat.

Susținerile reclamatului:

16. Reclamatul, depune punct de vedere nr. 497/31.01.2018 și se prezintă la audieri. În cadrul audierilor, partea reclamată susține că declarația sa se încadrează în limitele libertății de exprimare. Reclamatul apreciază că în speță nu se întrunesc elementele constitutive al unei fapte de discriminare, declarația sa fiind scoasă din context și interpretată greșit.

17. Astfel, reclamatul susține că atunci când a declarat „*când eu am transmis foarte clar că, dacă steagul ăla flutură în vânt, toți cei responsabili de acolo, flutură și ei lângă steag*” s-a referit la responsabilitatea factorilor decizionali din administrația publică locală în aplicarea legilor în vigoare, adică la prefecți și subprefecți, și nicidecum la comunitatea maghiară. Prin declarația în speță, reclamatul a transmis reprezentanților autorităților publice în speță, că vor răspunde în cazul în care nu se respectă legea cu privire la utilizarea însemnelor de stat. Exprimarea „*dacă steagul ăla flutură în vânt, toți cei responsabili de acolo, flutură și ei lângă steag*” s-a referit la sancționarea reprezentanților autorităților publice în cazul în care aceștia nu aplică legislația în domeniu.

18. Reclamatul a arătat că prin declarația în speță a urmărit să facă un apel pentru respectarea legii de către toți cetățenii români și un apel către autoritățile publice în sensul îndeplinirii obligațiilor legale ce le revin.

19. Reclamatul și-a exprimat regretul pentru declarațiile în cauză, și-a cerut scuze pentru cazul în care membri ai comunității maghiare au înțeles altceva decât a dorit să transmită. La întrebarea Colegiului director dacă urmează să-și exprime scuzele și în public, reclamatul a oferit un răspuns afirmativ, astfel că în data de 1 februarie a.c. a publicat pe contul său de socializare (Facebook) următorul mesaj: „În data de 30 ianuarie m-am prezentat la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării pentru a susține punctul meu de vedere cu privire la declarațiile mele din emisiunea `Jocuri de putere` din data de 10-01-2017. Prin declarația în cauză am dorit să-mi exprim doar punctul de vedere cu privire la necesitatea respectării legii în domeniul folosirii însemnelor oficiale ale statului, respectiv la responsabilitatea funcționarilor publici de a aplica legea în acest sens. Și pe această cale doresc să îmi cer scuze public față de orice comunitate sau membrii unei minorități care în urma declarației mele ce a lăsat loc de interpretări de incitare la ură sau violență s-au simțit lezați. Această interpretare nu este în acord cu valorile și principiile mele, respectiv dialogul și respectul reciproc între comunități și de a mă manifesta împotriva oricărei forme de intoleranță și incitare la ură. A fost o lecție din care am învățat că e mai multă nevoie de rigurozitate și atenție în exprimarea publică pentru a nu genera fără voie interpretări pe care nu mi le asum...”.

V. Motivele de fapt și de drept

20. În fapt, Colegiul director este chemat să constate dacă reclamatul prin declarația sa din data 8 ianuarie 2018, exprimată în cadrul emisiunii „Jocuri de putere” de la postul de televiziune Realitatea TV, având conținutul redat la pct. 6 a prezentei, depășește sau nu limitele libertății de exprimare, și constituie o faptă de discriminare.

21. Colegiul reține circumstanțele faptei supuse analizei, astfel cum au fost au fost descrise la pct. 5 și 6 ale prezentei.

22. În drept, în soluționarea prezentei sesizări, apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

➤ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

➤ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

➤ art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. nr. 137/2000).

23. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la declarațiile părții reclamate. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scop urmărit.

24. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

➤ să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),

➤ să urmărească un scop legitim,

➤ să fie necesară într-o societate democratică și

➤ să fie proporțională cu scopul urmărit (*C. Bîrsan*, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I, Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

25. Ingerința să fie prevăzută de lege

Prima cerință, cea a existenței unei prevederi legale, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. nr. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

26. Ingerința să urmărească un scop legitim. Raportat la scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane a cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România.

27. Protecția demnității unei persoane aparținând unui grup etnic, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

➤ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,

➤ or, un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic – astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

28. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

29. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.

30. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

31. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (*C. Birsan*, Convenția Europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole, vol. I, Ed. All Beck, București, 2005, p. 801).

32. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margină de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO (vezi *Handyside c. United Kingdom* par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

33. În scopul de a determina dacă respectivele declarații, obiect al prezentei sesizări, constituie element de incitare la ură națională, Colegiul director va examina: obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul comentariilor, locul în care au fost făcute declarațiile, persoana, funcția autorului declarației.

Obiectivul urmărit

34. Obiectivul urmărit este important: a dorit acesta să disemineze opinii legate de etnia sau naționalitate ori a urmărit doar informarea publicului asupra unui subiect de interes public (a se vedea *Jersild c. Danemarca*)? La acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina, acest aspect neavând relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

35. Colegiul director constată că prin declarația sa, partea reclamată a urmărit să-și exprime punctul de vedere în calitate sa de Prim ministru cu privire la subiectul pus în dezbatere în cadrul emisiunii „Jocul de putere” de pe postul de televiziune Realitatea TV din data de 8 ianuarie 2018, respectiv declarațiile liderilor comunității maghiare din România realizate în data de 8 ianuarie 2018, la Cluj Napoca, cu ocazia semnării rezoluției cu privire la dezideratele autonomiste ale comunității maghiare. Cu această ocazie, partea reclamată, în calitate sa de premier și-a exprimat dezacordul și cu privire la arborarea simbolurilor minorității naționale maghiare.

36. Colegiul director nu reține o intenție a părții reclamate în a amenința membrii comunității maghiare prin declarațiile sale dar reține o culpă a acestuia rezultată din lipsa de

rigurozitate în exprimare și stilul disprețuitor al declarației care au ca efect o atingere a demnității umane cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România.

Contextul în care a avut loc declarația

37. Afirmațiile au fost făcute de partea reclamată la data de 8 ianuarie în cadrul emisiunii „Jocuri de putere” de la postul de televiziune Realitatea TV unde s-au luat în dezbatere, printre alte subiecte de actualitate, și declarațiile liderilor comunității maghiare din România realizate în data de 8 ianuarie 2018, la Cluj Napoca, cu ocazia semnării rezoluției cu privire la dezideratele autonomiste ale comunității maghiare.

38. Subiectul în cauză a generat dezbateri aprinse și tensionate în spațiul public. Dezideratele minorității maghiare din România, relația dintre majoritatea română și minoritatea maghiară din România au constituit și constituie subiecte care au generat dezbateri aprinse și tensionate în societate. Reținem și faptul că dezbaterile și declarațiile din prezenta speță au avut loc în debutul anului Centenarului Marii Uniri.

Conținutul declarațiilor

39. Colegiul director reține că partea reclamată s-a exprimat într-un stil disprețuitor despre dezideratele minorității maghiare din România, utilizând următoarele exprimări:

„Cele trei mari partide de care spuneți (mari cu ghilimele), haideți domnule, că sunt acolo, pe la ei prin curte. Nu trebuie ignorați, nu trebuie nici tratată cu, cu foarte superfluu problema dar, atâta timp cât vorbiți cu mine, ca și Prim ministru, voi avea aceeași acțiune pe care am avut-o când au încercat să ridice un steag la nu știu ce zi, *când eu am transmis foarte clar că, dacă steagul ăla flutură în vânt, toți cei responsabili de acolo, flutură și ei lângă steag și, că dacă vor să-l expună, vor găsi o sală umplută cu (...) sub o sticlă, dacă tot au manifestări muzeale. Și poziția asta o voi avea în continuare, domnule Rareș Bogdan*”. „Haideți, nici nu poate fi vorba. Deci, atât timp cât cântă ei prin curte niște chestii, hai că, iartă-i Doamne, că nu știu ce fac. Dacă sar gardul unor prevederi legale, avem niște legi care trebuiesc aplicate”.

40. Exprimarea „toți cei responsabili de acolo, flutură și ei lângă steag și, că dacă vor să-l expună, vor găsi o sală umplută cu (...) sub o sticlă, dacă tot au manifestări muzeale” nu poate fi reținută ca una care se referă doar la reprezentanții autorităților publice responsabile cu respectarea și aplicarea legii privind afișarea însemnelor naționale. Prin „toți cei responsabili” putem să înțelegem și cetățenii români aparținând minorității maghiare care decid să afișeze propriile simboluri etnice, mai ales că, acest enunț este urmat de invitația lansată către cetățenii români aparținând minorității maghiare de a își expune simbolurile etnice într-un muzeu.

41. Declarația este lipsită de rigurozitatea unei exprimări publice a unei persoane care îndeplinește o funcție de înaltă demnitate publică, este cel puțin interpretabilă, astfel generând mesajul pe care publicul larg l-a receptat, de amenințare a cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România dacă decid să-și afișeze public simbolurile etnice.

42. Conținutul declarațiilor a condus la crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare la adresa cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România, potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000.

Unde au fost făcute afirmațiile respective

43. Având în vedere faptul că afirmațiile respective au avut loc în cadrul unei emisiuni de televiziune, acestea au avut un caracter public.

44. Impactul public al respectivului declarații este unul semnificativ.

Persoana, funcția autorului declarației

45. Reclamatul a îndeplinit, la momentul faptei, o funcție de înaltă demnitate publică, funcția de Prim ministru. Această funcție este una de autoritate, orice exprimare a unei persoane care exercită funcția de Prim ministru are un efect major în opinia publică și societate. Primul ministru este un puternic formator de opinie, modelează, influențează comportamentele membrilor societății. Ca atare, Primul ministru are obligația să fie riguros în exprimare și să promoveze în discursul public respectul reciproc, chiar și atunci când există diferențe de opinii cu privire la subiectele aflate pe agenda publică. Din aceste considerente, funcția de înalt demnitar public al părții reclamate, la momentul declarației sale, constituie o circumstanță ce impune o analiză mai severă a comportamentului părții reclamate.

Concluzii

46. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și pluraliste. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

47. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică (CEDO, *Lingens c. Austriei*).

48. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că „libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirii personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică” (CEDO, între altele, *Lingens c. Austria*, *Oberschlick c. Austria*, *Sunday Times c. U.K.*, *Observer și Guardian c. U.K.*, *Castells c. Spania*, *Thorgeirson c. Islanda*, *Jersild c. Danemarca*, *Goodwin c. U.K.*, *De Haes și Gijels c. Belgia*, *Dalban c. România*).

49. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, această calitate poate fi asemănată cu cea a oamenilor politici sau a funcționarilor publici. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană dar în mod deosebit are un caracter indispensabil pentru persoanele alese în funcții de demnitate publică, pentru partidele politice și pentru membrii acestora, deoarece ei reprezintă pe cei care le dau votul, răspund preocupărilor acestora și le apără interesele (a se vedea *C. Bîrsan*, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, op. cit., vol. I, p. 750, pct. 66). Ingerința în limitele libertății de exprimare a unei persoane aflate în funcție de demnitate publică induce responsabilități deosebite instituțiilor statului.

50. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare”. (ibidem, pct. 66).

51. **În speța de față se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare**, având în vedere conținutul, contextul și calitatea părții reclamate, autor al declarației. Declarația părții reclamate a creat o atmosferă ostilă, degradantă umilitoare la adresa cetățenilor români aparținând minorității maghiare, potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000, care prevede următoarele: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

52. De asemenea, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: „orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: „exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora”.

53. Având în vedere considerentele de mai sus, Colegiul director reține faptul că afirmațiile părții reclamate constituie discriminare potrivit art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, constatând astfel săvârșirea unei fapte de discriminare.

54. Raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul director dispune sancționarea cu avertisment contravențional a părții reclamate. În stabilirea sancțiunii Colegiul director a avut în vedere faptul că partea reclamată a regretat fapta, și-a cerut scuze public față de persoanele care au interpretat ca o amenințare declarațiile sale. De asemenea, scuzele publice ale părții reclamate au fost acceptate public de liderii organizațiilor reprezentative ale cetățenilor români aparținând minorității maghiare din România.

55. De asemenea, Colegiul director recomandă ca formatorii de opinie, persoanele care îndeplinesc funcții publice să manifeste o rigoare potrivită în exprimare. Pentru viitor, Colegiul director atrage atenția persoanelor care îndeplinesc funcții de demnitate publică asupra faptului că statutul constituțional al acestor funcții și rolul acestor persoane în cadrul democrației constituționale îi obligă să își aleagă forme adecvate de exprimare, astfel încât prin declarațiile publice să evite mesajele sau comentariile interpretabile, care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin. 2, din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

Colegiul director hotărăște:

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu, pe criteriul naționalității, potrivit art. 2 alin. 1 și precum și al art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (5 voturi pentru și 1 vot abținere);

2. Sancționarea reclamatului cu avertisment pentru faptele prevăzute la art. 2 alin. 1 și al art. 15 ale O.G. nr. 137/2000, republicată (5 voturi pentru, 1 vot abținere);

3. Colegiul director recomandă persoanelor care îndeplinesc funcții de demnitate publică asupra faptului că statutul constituțional al acestor funcții și rolul acestor persoane în cadrul democrației constituționale îi obligă să își aleagă forme adecvate de exprimare, astfel încât prin declarațiile publice să evite mesajele sau comentariile interpretabile, care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței.

4. O copie a hotărârii se va comunica părților.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință: Asztalos Csaba Ferenc, Bertzi Theodora, Gheorghiu Luminița, Haller István, Lazăr Maria, Sandu Tatiana Veronica

Red.: Asztalos Csaba Ferenc, A.B.